

ภาคผนวก ง.

คลองรอบกรุง

คลองรอบกรุง มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป 5 ชื่อ คือ คลองรอบกรุง คลองบางลำภู คลองโอบอ่าง คลองสะพานหัน และคลองวัดเชิงเลน แต่ปัจจุบันเรียกว่า "คลองบางลำภู" ซึ่งเริ่มตั้งแต่แม่น้ำเจ้าพระยาตรงวัดสังเวชวิทยาราม จนถึงสะพานผ่านฟ้าลีลาศตรงช่วงปากคลองมหานาค ส่วนช่วงต่อจากสะพานผ่านฟ้าลีลาศจนไปออกแม่น้ำเจ้าพระยาตอนใต้หรือวัดจักรวรรดิราชาวาส เรียกว่า "คลองโอบอ่าง" ประชาชนส่วนมากมักเรียกชื่อคลองแตกต่างกันตามสถานที่ที่คลองผ่าน โดยมีสาเหตุที่เรียกชื่อต่างกันคือ

1. เรียก "คลองรอบกรุง" เพราะเป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระราชทาน
 2. เรียก "คลองบางลำภู" เพราะเรียกตามตำบล เนื่องจากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาปากคลองด้านนี้มีต้นลำภูอยู่มาก
 3. เรียก "คลองโอบอ่าง" เพราะบริเวณปากคลองรอบกรุงด้านใต้สมัยต้นรัตนโกสินทร์มีเรือขายโอบ อ่าง กระจ่าง และภาชนะต่างๆ ที่เป็นเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งปั้นด้วยฝีมือชาวมอญและชาวจีนมาจอดขายอยู่เต็มปากคลอง
 4. เรียก "คลองสะพานหัน" เพราะเรียกตามสะพานหันที่ทอดข้ามคูคลองพระนครไปสู่ลำเพ็ญ สะพานดังกล่าวสร้างด้วยไม้ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการหันให้เรือสามารถผ่านไปมาได้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการสร้างสะพานหันถาวรขึ้น เป็นสะพานที่มีหลังคาคลุมและข้ามคลองสะพานหันหรือคลองรอบกรุง สะพานที่มีหลังคาและกั้นให้ขายของได้นี้ นำแบบมาจากสะพานเรียลโต (RIALTO) หรือ ริอัลโต ของเมืองเวนิส
 5. เรียก "คลองวัดเชิงเลน" ตามวัดเชิงเลน แต่วัดนี้กรมพระราชวังหลังทรงสถาปนาขึ้นใหม่ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจึงได้พระราชทานนามว่า "วัดบพิตรพิมุข"
- เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์สองร้อยปี คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อ วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2525 ให้เรียกชื่อคลองนี้ให้ถูกต้องว่า "คลองรอบกรุง"
- ลักษณะการใช้งานปัจจุบันเป็นคลองระบายน้ำ สภาพปัจจุบันสองข้างคลองมีคันคอนกรีตตลอดแนว

คลองรอบกรุงตอนต่อกับคลองมหานาคในอดีต

คลองรอบกรุงในปัจจุบัน
ในมุมมองเดียวกันแต่เวลาต่างกัน